

OOSTVLAAMSCHE ZANTENMEDEDEELINGEN VAN DEN BOND DER OOSTVLAAMSCHE
FOLKLORISTEN*Maatschappij zonder winstbejag*

Secretariaat van den Bond :
L. VERLODT, Zalmstraat, 69, Gent
P. LUYCKX, Wenemaerstr. 58, Gent
Penningmeester
Postcheckrekening 2043.98

Redactie van Oostvl. Zanten :
Prof. Dr. P. DE KEYSER,
Egmontstraat, 14, Gent.
Clemens TREFOIS, J. BOES.

J. BOES.**Humor der Gentsche familienamen
in de XIV^e en XV^e eeuw.**

De studie der namen, voornamen en familienamen, hun oorsprong, hun vorming, hun betekenis enz. gaf, tot op heden, reeds aanleiding tot tal van werken, artikels, bijdragen en lezingen, groote en kleine. Stellingen werden genomen, theoriën opgebouwd en afgebroken. Ik ben niet zinnens mij op dergelijk gevaarlijk terrein te wagen, wat overigens ook mijn doel niet is.

Er was een tijd, en die tijd duurde tot in de XIe — XIIe eeuw, dat de menschen zich met één naam vergenoegden. Men noemde zich Karel, Jan, Diederic, Lieven en dit bleek voldoende. Van zoohaast echter de bevolking dichter werd, vooral in steden en dorpen, moest men er iets anders op vinden teneinde verwarring te vermijden. Opdat men al de Jannen van elkander zou kunnen onderscheiden moest men zijn toevlucht nemen tot bij- of toenamen. Jan die aan de Leie woonde mocht niet verwisseld worden met Jan in de Volderstraat. Zoo werden de familienamen geboren. Hun oorsprong echter is velerlei.

Op de eerste plaats vindt men de familienamen voortkomende van den vadersnaam : de zoon van Jan werd Janszoon, Janssins, Janssens, Janson genaamd. Frederickxzoon gaf aanleiding

tot den familienaam Frederickx. In dezelfde reeks worden Pieters, Pietersen, Diericx, Diericksens, enz. gerangschikt.

Verder heeft men de toenames gegeven naar de Nationaliteit : Karel den Duits, Jacob d'Hollandere, Lieven François. Ook de plaats van herkomst werd overvloedig gebruikt voor het vormen der familienamen : Pieter van Brussel, Maria van Rijssel, van Keulen, van Gent enz., zooveel steden, zooveel familienamen.

Vervolgens komen de bedrijfsnamen : de Smid of de Smet, de Molenaar, de Ticheldekker, de Vleeschhouwer, de Bakker en honderden anderen.

Daarna hebben wij de namen gegeven naar zekere lichaams-eigenschappen : de Lange, de Corte, de Groote, de Sterke, de Smalle. Of naar lichaamsgebreken : Van Eenooge, de Doove, de Blinde. Ten einde raad heeft men ook de dieren ter hulp geroepen : de Hond, Cats, de Vos, de Visch, Palinck. Gansch het dierenrijk moest er aan gelooven,

In Vlaanderen en in Gent in 't bijzonder schijnen de familienamen reeds vroeg vasten bodem gekregen te hebben. Dit kunnen wij vooral opmaken uit de vroegste officieele geschriften die in het Stadsarch. te Gent bewaard worden. De oudste baljuwsrekeningen, van het einde der XIIIe eeuw, de vroegste stadsrekeningen, jaarregisters, staten van goed van den aanvang der XIVE eeuw openbaren reeds het bestaan van vaste familienamen.

Dit schijnt niet het geval geweest te zijn voor sommige andere streken en namelijk niet voor sommige plaatsen in Nederland. In 1808 werd door Napoleon een edict uitgevaardigd waarbij de inwoners van Vlaanderen en der Nederlanden verzocht werden, ingeval zij over geen treffelijken familienaam beschikten, voor den ambtenaar van den Burgerstand te verschijnen en daar, eens en voor goed, een familienaam aan te nemen. Als eenige herinnering aan dit edict bezitten wij te Gent (Stadsarchief) een register waarin aangeteekend staat de naamverandering der Joden die, te dien tijde, te Gent woonden.

Winkler, in zijn werk : De Nederlandsche Geslachtsnamen, toont ons een heel anderen toestand in sommige gewesten van Nederland. Zoo hij beweert zou het edict van 1808 daar aanlei-

ding gegeven hebben tot het ontstaan van allerlei zonderlinge namen zooals : Naaktgeboren. Perexempel, Justement.

Winkler vertelt dat, op zekeren dag, een plattelandsbewoner voor den officier van den Burgerstand verscheen voor het regelen van zijn naam. Hem werd gevraagd welken naam hij tot familienaam wenschte te hebben ; waarop ons boerken antwoorde : « Ik ben zoekende ». Zonder pinken werd door den ambtenaar het woord *Zoekende* als familienaam ingeschreven. Naar het schijnt bestaat de naam nog.

Keeren wij echter tot Gent en de XIVe eeuw terug. Bij het doorloopen der registers en oorkonden van ons oud archief heb ik zoo terloops enkele zonderlinge familienamen opgeteekend. Al de namen die thans volgen dagteekenen uit de XIVe of XVe eeuw en werden gevonden in « officieele » documenten, 't is te zeggen : stadsrekeningen, jaarregisters en staten van goed. Bij het lezen van sommigen dezer namen zal de lezer gewis de overtuiging hebben dat het hier een spotnaam geldt. Nochtans moet ik doen opmerken dat enkele der aangehaalde familienamen gedurende..... eeuwen in de geschriften voorkomen, wat dus wijst op een zekere vitaliteit en standvastigheid.

Naar het voorbeeld der geleerden die zich met namenkunde hebben opgehouden, heb ik mijn bevindingen in reeksen verdeeld.

Eerst en vooral enkele namen die de lijst der bedrijfsnamen moeten aanvullen. Wij noemen ze omdat velen dezer namen thans verdwenen zijn :

de Beeldmakere, de Camscerpere, de Perkamentmakere, de Schietspoelmakere, de Blasbalmakerigge, de Tanttreckere, de Kiekemakere (hier gaat het zeker om een bedrijf dat heden niet meer geleerd wordt), de Lanternemakere, Gaet te Wercke (ongetwijfeld een kuisvrouw), Quaet werc (van die was niet veel goeds te verwachten). Dandelooze (van die evenmin), Diet al doet (voor een Pic de la Mirandole), Ledichganc (dit was iemand die zeker geen bedrijf had).

Ook aan de namen voortkomende van lichaamsgebreken of eigenschappen hebben wij er enkele toe te voegen :

Grootgenoeg, Hanebecx, Koperenhoofd, Yserhoofd, Zilverentant, Oliebuik, Halfschenckel, Stijfhals, Raephoofd, Schaepshoofd, Rad-te-padde. En om de reeks te sluiten, een bijnaam, ik verhaast mij het te zeggen: Margaretha van der Moere, alias sonder conte.

Thans een paar diernamen die voorzeker aan hun eigenaar of bezitster niet veel genoegens verschafften: Josine Kemel, Jan Apenzoon, de Extere.

Nu zie ik mij verplicht bij de reeds bestaande en algemeen aangenomen onderverdeelingen een onbekende reeks te voegen, die der namen die weinig vertrouwen inboezemen:

de Steenwerpere, de Hertebrekere, de Yserbreker, de Dootstekere, Rauvleesch, de Moordadige, die-den-duivel-bant.

Gelukkig maar dat ik ook een reeks « gesappige en lieflijke » namen heb kunnen vormen:

Liefkint, Liefgoe, Hertelief, Guldemont, Pluckroose, Zondergalle, Bruinpeer, Sonderzorgen, Blijdeleven, Lochtlevens, Zoetaerd, Zoetziele, Zoetamys, Zoetvrouwe, Zoeteman, Zoetebrocke, Zoetemonde, Zoetemin (zooals men kan vaststellen maakten de Gentenaars een niet te misprijzen gebruik van het woordje: zoet). En nogmaals een bijnaam om de reeks te sluiten: Colaert Stuckelin, alias Madame.

Volgt thans een reeks van menschen die gezegend waren met aardsche goederen:

Mettenlande, Mettenossen, Mettenscapen, Mettencoe, Mettenpenningen, Sonderlant (dit als tegenstelling) en Spring-int-goet (die bezat zoo wat van alles).

Nu moet ik openhartig bekennen dat ik ook over enkele familienamen beschik waarvoor ik tevergeefs naar een reeks heb uitgezien. Ik laat ze hier dan maar volgen, hopende dat de namenkundigen zich wel verder met de zaak zullen bezighouden:

Twintichoghe, Den-ouden-God, Alf-Vlaenders, Goetcoop, Goetghenouch, Vurtappels, Droevejaar, Sonderdanc, Donkerwolke, Godalmachtich, Vierjaar, Sluit-de-burze, Int-haer, Crup-in-derde, Crup-inthol, en tot slot een bijnaam: Geblanckette Marie.

Als gevolgtrekking slaak ik een zucht van verlichting, niet zoo zeer omdat ik mijn bijdrage kan eindigen, maar vooral omdat, gelukkig maar, velen der namen die ik zooeven heb genoemd thans verdwenen zijn. Ik denk met afgrijzen aan sommige onmogelijke toestanden die zich zouden hebben voorgedaan, waren deze familienamen niet uitgestorven. Wat zou een minister aanvangen met een naam als: Crup-in-derde? Een dictator met name: Crup-in-thol? Een geneesheer genoemd: De Moordadige? Voor een vegetariër: «Rauvleesch»? Wat een marteling! Een jong meisje heetende: «Die den duivel bant», zou zeker niet vlug een echtgenoot machtig worden. De slechtste aller namen voor een oude jongejuifer ware voorzeker «Plucroose». En hadde uw dienaar een naam gedragen als «Vurtappels» bijvoorbeeld dan zou U voorzeker nooit dit artikel onder de oogen gekregen hebben.

NAMENLIJST.

Afkortingen : St. : Staten van Goed ; J. : Jaerregister ; R. : Stadsrekeningen.

Alf-Vlaenders, St. 1351-52, f. 91v.

Apenzone, J. 1448-49, f. 116.

Beeldmakere (de), St. 1350-51, f. 39v.

Blasbalmakerigge (de), St. 1321-22, f. 67v.

Blideleven, St. 1351-52, f. 140 .

Brunpeer, St. 1350-51, f. 31.

Camscerpere (de), St. 1351-52, f. 72.

Crup-in-derde, St. 1352-53, f. 191 ; J. 1444-45, f. 69.

Crup-in-thol, St. 1352-53, f. 196 v ; J. 1444-45, f. 20.

Den-ouden-God, J. 1446-47, f. 117.

Die-den-duivel-bant, R. 1322-23, f. 116 v.

Diet-al-doet, J. 1445-46, f. 1.

Donkerwolke, J. 1444-45, f. 117.

Dootstekere (de), J. 1445-46, f. 130.

Droevejaar, Baljuwsrek. 1305 (Algemeen Rijksarchief, Brussel).

Extere (de), J. 1450-52, f. 58.

Gaet-te-wercke, J. 1464-65, f. 42 v.
 Godalmachtich, J. 1448-49, f. 150 v.
 Goetcoop, St. 1351-52, f. 81.
 Goetghenouch, St. 1353-54, f. 220.
 Grootghenoech, J. 1437-38, f. 118.
 Halfschyncl, J. 1448-49, f. 182 v.
 Hanebecx, St. 1351-52, f. 109.
 Hertebrekere, J. 1484-85, f. 48.
 Hertelief, St. 1358-59, f. 244 v.
 Int-haer, J. 1486-87, f. 124.
 Kemel, J. 1513-14, f. 115 v.
 Kiekemakere, J. 1444-45, f. 174.
 Koperinhooft, Stedecheinzen, 1495, f. 173 v.
 Lanternemakere (de), J. 1445-46, f. 81.
 Ledechganc, J. 1482-83, f. 221.
 Liefgooge, J. 1483-84, f. 51.
 Liefkint, St. 1350-51, f. 34.
 Lochtleven, J. 1513-14, f. 67 v.
 Mettencoe, St. 1350-1351, f. 53 v.
 Mettenlande, St. 1354-55, f. 291.
 Mettenossen, St. 1350-51, f. 3 v.
 Mettenscapen, St. 1350-51, f. 25 v.
 Mordadeghe (de), J. 1447-48, f. 154 v.
 Olibuuc, J. 1448-49, f. 80 v.
 Perkamentmakere (de), St. 1357-58, f. 128 v.
 Plucroese, J. 1473-74, f. 69 v.
 Quaetwerc, J. 1447-48, f. 128.
 Rad-te-padde, St. 1352-53, f. 170 v.
 Raephooft, J. 1444-45 f. 129.
 Raeuvleesch, J. 1446-47, f. 42.
 Schaephooft, J. 1513-14, f. 105.
 Schietspoelmakere, St. 1351-52, f. 133 v.
 Slute-burse, J. 1454-55, f. 36.
 Sonderdancke, St. 1352-53, f. 203 v.
 Sonderlant, R. 1325-26, f. 252 v.
 Sondersorghe, St. 1350-51, f. 22.

Sprijnch-int-goet, J. 1446-47, f. 122.
Steenwerpere (de), J. 1513-14, f. 107.
Stijfhals, J. 1445-46, f. 68.
Tanttreckere (de), J. 1445-46, f. 75 v.
Twintichoeghe, J. 1445-46, f. 151.
Vierjaer, J. 1452-53, f. 69.
Vurtappels, St. 1351-52, f. 122.
Zilverentant, R. 1334-35, f. 223.
Zoetaerd, St. 1350-51, f. 30 v.
Zoetamys, St. 1351-52, f. 69 v.
Zoetebrocke, J. 1449-50, f. 131 v.
Zoeteman, St. 1351-52, f. 123.
Zoetemin, St. 1352-53, f. 164.
Zoetemon, St. 1352-53, f. 175.
Zoetevrouwe, J. 1479-80, f. 125 v.
Zoetziele, J. 1446-47, f. 94.
Zondergalle, St. 1353-54, f. 258 v.
Yserbrekere (de), Baljuwsrek. 1304-05 (Algemeen Rijksarchief).
Yserhooft, J. 1456-67, f. 11 v.

Prof. Dr. P. DE KEYSER.

De Eerste Vlaamsche Folklore-Dag.

Op 14 Januari 1934 werd te Gent, in de Aula van de Rijksuniversiteit, een Eerste Vlaamsche folklore-dag gehouden, die, mede door een uiterst belangwekkende tentoonstelling van cartographisch en iconographisch materiaal, voor een groot gedeelte uit het buitenland, bewezen heeft hoe noodzakelijk het is voor het Vlaamsche land een nieuw en uitgebreid onderzoek in te stellen naar de tegenwoordige folklore.

Het ligt niet in onze bedoeling terug te komen op het gelukkig verloop van dezen folkloristischen hoogdag, waarvan in de Vlaamsche dagbladers uitvoerig verslag werd gegeven. De Eer-

ste Vlaamsche Folklore-Dag had een propagandistisch karakter. Hij ging uit van de Zuidnederlandsche Centrale voor Folklore-onderzoek, een organisme dat op 23 October 1932 door een aantal vooraanstaande Vlaamsche folkloristen in de lokalen van de Universitaire Stichting te Brussel werd gesticht.

Samen met de Rijksuniversiteit te Gent, heeft de Centrale den Heer D. J. Van der Ven, Voorzitter van de Sectie Folklore van het Nederlandsch Nationaal Bureau voor Anthropologie te Amsterdam, uitgenoodigd om ons te onderhouden over: « *Inleiding tot de samenstelling van den Atlas der Nederlandsche Volkskunde* » (met lichtbeelden). Na de opwekkende toespraak van Prof. R. Foncke, deken van de Faculteit der Wijsbegeerte en Letteren, waarin hij een lans brak ten gunste van de folklore als universitair leervak, was de uiteenzetting van den Heer D. J. Van der Ven buitengewoon leerrijk en animeerend. De noodzakelijkheid van den Atlas der Nederlandsche Volkskunde dringt zich zonder twijfel op.

Schrijver dezes wees in zijn slotrede op het voorbeeld van de moderne taalkundigen, waarvan het atlaswerk in de tentoonstelling bewondering en eerbied afdwingt. Zij hebben, samen met de moderne historici, een bijdrage geleverd tot een « cultuurmorphologie » van de Europeesche volkeren. Het is thans de beurt aan de folkloristen hun steentje bij te dragen. In den vormleer der cultuur of « cultuurmorphologie » immers spelen de folkloristische verschijnselen een belangrijke rol. Zij werpen een licht op hetgeen Prof. Schrijnen genoemd heeft den « ondergrond » der cultuur. Zij ontsluiere de « primitieve » mentaliteit, die vaak genoeg te voorschijn treedt, ook bij de zoogenaamd beschaafden. Zonder die folkloristische vormen te kennen, waarop de hoogere cultuurvormen als het ware geënt zijn, is het onmogelijk de hoogere cultuurvormen in literatuur en kunst, in geschiedenis, recht, natuurwetenschap en geneeskunde ten volle te begrijpen en te waardeeren. De samenstelling van den volkskunde-atlas is dus een onderneming van algemeen wetenschappelijk belang. Het kan niet het werk zijn van één man zulk een atlas te bewerken en uit te geven, daarom



Cartografische en Iconografische tentoonstelling
van den Eersten Vlaamschen Folklore-dag te Gent
(14 Januari 1934).
Foto: Geo. Dierckx, Gent

is het noodig dat propaganda voor het atlas-plan worde gemaakt in universitaire en intellectueiele milieu's, opdat medewerkers uit alle deelen van het land zouden opdagen. Het is de taak van het Comité van de Zuidnederlandsche Centrale de verschillende modaliteiten van het plan te bespreken en te organiseeren.

Na afloop van den Folklore-dag werd een huishoudelijke vergadering van de Zuidnederlandsche Centrale voor Folklore-onderzoek gehouden, waarvan we ten behoeve van de leden van den Bond der Oostvlaamsche folkloristen hieronder een beknopt verslag laten volgen :

Verslag van de huishoudelijke vergadering van de Zuidnederlandsche Centrale voor Folklore-onderzoek.

De zitting werd te 4,15 u. geopend door Prof. De Keyser, lid van het Secretariaat van de Folklore-centrale. Een groot aantal folkloristen, waaronder de hr. Dr. J. Van der Ven, voorzitter van de sectie Folklore van het Nederl. Nationaal Bureau voor Anthropologie te Amsterdam, hadden er aan gehouden deze vergadering bij te wonen. De voorzitter gaf bij wijze van inleiding een overzicht van de werkzaamheden der Centrale sedert hare stichting op 23 October 1932 te Brussel. Deze werkzaamheden, in afwachting van een samenwerking met een Noordnederlandsch Comité waarover een drukke briefwisseling werd gevoerd door den h. Prof. Olbrechts, lid van het Secretariaat der Centrale, hebben zich noodgedwongen beperkt tot een intensieve propaganda voor een Vlaamschen Volkskunde-atlas in de pers, in de folkloristische tijdschriften, o.a. in Oostvl. Zanten, in de folkloristische verenigingen door voordrachten met lichtbeelden en door de radio.

Niettegenstaande talrijke oproepen tot het aanwerven van medewerkers bleven de antwoorden, op eenige uitzonderingen na, achterwege, zoodat een andere werkwijze zich opdringt.

De Voorzitter vraagt of iemand hierover het woord verlangt.

De hr. Dr. J. Van der Ven wenscht uiteen te zetten hoe de toestand zich voordoet in Nederland.

Het Nederlandsch Nationaal Bureau voor Anthropologie heeft hem opdracht gegeven door het beleggen van folkloredagen in de universitaire steden in N. Nederland in voeling te komen met universitaire comité's, waaruit in het voorjaar van 1934 een nationaal Comité op provincialen grondslag zal worden samengesteld, dat een beperkt Uitvoerend Comité voor den Nederlandschen Volkskunde-atlas zal aanstellen. Dit uitvoerend Comité zal hoogstwaarschijnlijk, alvorens zijn werkzaamheden te beginnen, een vergadering bijeenroepen, waarop een of meer vertegenwoordigers van den Duitschen Volkskunde-atlas zullen worden uitgenoodigd. Hij vraagt dat ook een vertegenwoordiger van den Vlaamschen Volkskunde-atlas zou worden aangeduid, liefst op deze huishoudelijke vergadering. Het onderwerp der te voeren besprekingen geldt de vragen, die 250 niet zullen te boven gaan en verdeeld zouden kunnen worden over vijf jaren (50 vragen per jaar).

Hierop vraagt de hr. M. De Meyer het woord om te be- toogen dat de Zuidnederlandsche Centrale op een anderen grond- slag dan de Noordnederlandsche kan worden ingericht. In de Zuidnederlandsche Centrale zijn, behalve vooraanstaande taal- kundigen en historici, ook folkloristen en afgevaardigden van folkloristische vereenigingen en tijdschriften vertegenwoordigd.

Het komt er op aan een lijst aan te leggen van al de be- staande vereenigingen voor folklore en van de folkloristische tijdschriften en de tusschenkomst in te roepen van de machtige volksvereenigingen zooals het Davidsfonds, het Willemsfonds en de Vl. Toeristenbond, inzonderheid met het oog op de versprei- ding der vragenlijsten.

Een bestendige Commissie van folkloristen zou worden sa- mengesteld, die een werkplan op een algemeene vergadering van de bij de Centrale aangesloten leden en vertegenwoordigers zou voorleggen.

Prof. Olbrechts steunt de zienswijze van den hr. M. De Meyer en vraagt dat onmiddellijk zou worden overgegaan tot de

aanstelling van een Commissie van X, die de statuten van de Centrale zou voorbereiden en de verdere werkzaamheden regelen. Volgens hem is het voor te bereiden werkplan drieledig: 1) wetenschappelijk, 2) juridisch, 3) administratief-financieel.

Prof. Dr. De Vis (Leuven) vestigt de aandacht van de aan te stellen Commissie op een plan van de aanschaffing van folkloristische tijdschriften, die een besparing van geld voor de folkloristen zou beteekenen.

Er wordt besloten het plan van Prof. Dr. De Vis in ernstige overweging te nemen.

Mr. Vermeulen (Gent) wou gaarne het statuut kennen van de Zuidnederlandsche Centrale. De Voorzitter deelt aan den hr. Vermeulen mede dat de Centrale nog geen statuut heeft, maar in elk geval een extra-universitaire instelling is, die alleen door persoonlijke banden aan de Universiteit te Gent verbonden is.

Prof. Apers is van oordeel dat de Centrale administratief gescheiden moet blijven van de Universiteit en eventueele toelagen rechtstreeks van Staat of van de Vl. provinciën moet zien te krijgen.

Prof. Olbrechts herinnert aan een schikking, die op de stichtingsvergadering van de Centrale werd getroffen, nl. dat het voorloopig uitvoerend Secretariaat zijn zetel zou hebben te Gent, omdat aldaar een leerstoel in de folklore bestaat en een aantal folkloristen daar zeer bedrijvig zijn, en de eventueel verzamelde voorwerpen zouden bewaard worden in het Jubelparkmuseum, waar twee conservatoren folkloristen zijn, nl. Dr. L. Crick en spreker zelf.

De hr. Verlodt (Gent) dringt aan op het onverwijld samenstellen van de Commissie der X, maar drukt op de wenschelijkheid dat de verschillende deelen van het Vlaamsche land zouden vertegenwoordigd zijn.

Worden voor de Commissie aangeduid: de h.h. 1. Foncke, 2. De Vis, 3. Cornelissen, 4. Crick, 5. De Keyser, 6. Trefois, 7. Olbrechts, 8. M. De Meyer, 9. Frère (voor Limburg) en 10. Strubbe (voor West-Vlaanderen).

Het is wenschelijk dat het bureel zou bestaan uit leden, die elkander gemakkelijk door hun ambtsbezigheden en zonder opzettelijke verplaatsing kunnen ontmoeten. Hiervoor worden aangeduid de h.h. De Meyer, De Keyser, Olbrechts en Trefois, die het werkplan van de Centrale zullen voorbereiden en hierover de leden van de Commissie der X schriftelijk zullen raadplegen.

Er wordt besloten de eerstvolgende vergadering der Centrale te beleggen tijdens de Vlaamsche Wetenschappelijke Congressen te Leuven op 7 of 8 April.

Op aandringen van den h. Van der Ven wordt insgelijks besloten dat een lid van het bureel van de Commissie der X als afgevaardigde van de Centrale zal optreden op een vergadering van het Uitvoerend Comité van den Nederlandschen Volkskunde-atlas.

Met een woord van dank aan de talrijke opgekomen folkloristen door den Voorzitter wordt de vergadering voor gesloten verklaard te 6.30 u.

De Eerste Vlaamsche Folklore-Dag heeft aldus bij de talrijke deelnemers de beste herinneringen van vriendschappelijke samenwerking en universitaire belangstelling nagelaten. Zijn bijval doet insgelijks het beste verhoplen voor het plan der Centrale: de Vlaamsche Volkskunde-atlas!

F. VAN ES.

Volkshumor.

Addenda en Corrigenda.

B) LIJST DER SPOTGEZEGDEN EN- RIJMPJES (1).

20) EEKLOO: d) « *Dat sluit lijk Eekloo's poorten* ».

Dat sluit niet naar behoorde. Eekloo had vroeger geen poorten.

Biekorf (VIII, 270).

(1) Zie *Oostvl. Z.*, VIII jg. (1933), blz. 117.

21) EENAME : b) « *Ons leven is voorbij gelijk de feeste van Eename* ».

Het plezier is gedaan. Variante van a) *Oostvl. Z. IV jg., blz. 43.*

De vermaarde jaarmarkt van Eename, die nu nog op 10n Aug. gehouden wordt, werd vroeger fel door de kermisgasten van heinde en verre bezocht. Er was daar veel leute.

De Potter en Broeckaert, Eename, blz. 3.

24²) EVERGEM : « *Evergemsche bucht
't Vier in de lucht.* »

J. Cornelissen, Volkshumor (IIV, 322).

26) GAVERE : « *Gavere komt voor van ga over* ».

Volksetymologie. Destijds bestond te Gavere een veer over de Schelde en de veerman riep steeds : « *Ga over, ga over!* »

Vandaar de naam van *Gavere*.

Medegedeeld door den hr. J. Cornelissen.

28) GENT : « *Ik ga naar Gent,*

Om een hemd.

Ik ga naar Gaver,

Om wat haver.

Ik ga naar de Pinte

Om een lintje.

Naar Zemmerzake,

Om een stake.

Naar Vurste,

Om een kuste (korst).

Naar Asper,

Om een klasper,

Naar Mullem

Om pullem.

Zoo zullen wij er nog komen met ons kameraadschap,

Om samen zonder beven

Te leven.

Kinderrijmpje te Nazareth opgeteekend door den hr. Cl. Trefois.

33) HAMME: f) « *De Hamsche wuitens zullen naar Zele-kermis hunnen steert komen drogen* ».

Wordt te Zele gezegd, als het met de groote Hamsche kermis, 3n Zondag van September, regent. Zele-kermis grijpt plaats op 1n Zondag van October.

Meegedeeld door den hr. J. Cornelissen.

g) « *Ga naar Hamme, om u te laten vernieuwen* ».

Wordt te Dendermonde gezegd tot een jonkman, die « versleten » is of schijnt.

Meegedeeld door den hr. Cornelissen.

h) Variante van c). Zie *Oostvl. Z.*, IV, blz. 62.

« Hamsche kweikers

Liggen mee eikens,

Liggen mee vlooiën,

Ze komen van armoe

Naar Zogge schooien.

Opgeteekend door den hr. Cl. Trefois te Hamme-Zogge.

33²) HELDERGEM: « *Pover Heldergem* ».

Het arme Heldergem, want « het zijn maar arme menschen ».

Uit den volksmond te Burst.

36) HILLEGEM: c) *Hillegem geboren,
Kerke zonder toren,
Kapelle zonder God,
G'heel Hillegem es zot!* »

Te Herzele. C. *De Vuyst, Het Volksleven in Zuid-Oost-Vlaanderen*, blz. 67.

39²) KALKEN: « *Had Kalken niet gebeld,
Laarne had geen geld.* »

J. Cornelissen, *Volkshumor* (IV, 326).

- 41²) KEUR (gehucht van Dendermonde).
 « *G'hebt Kans, Keur en Vlassenbroek* ».
 Wordt te Dendermonde gezegd van iemand, die veel kans of geluk heeft. *Mw. Bataille-Hiel, Kinderspelen en Liedjes uit het Land van Dendermonde*, blz. 149).
- 44²) LAARNE : « *Te Laarne op het Zand
 Zijn de tooveressen verbrand* ».
 Te Laarne, op de wijk het *Zand*, werden in het begin der XVIIIe eeuw, verschillende tooveressen verbrand. De vrouwen van Laarne dragen nu nog den naam van « *tooverheksen* ». Zie *Oostvl. Z.*, 1922, blz. 38.
De Potter en Broeckaert, Laarne, blz. 50.
- 48²) LEDEBERG (Gent) : « *Te Ledeberg wordt men tweemaal begraven* ».
 Anderen zeggen : « *Sterft men tweemaal, wordt men tweemaal garde-civique* ».
 Uit den volksmond.
- 53) LOOTENHULLE : c) « *Zeg, zijt ge van Lootenhulle dan?* »
 Wordt te Gent gevraagd aan iemand, die zich dom houdt of veinst iets niet te weten.
 Zie ook Bottelare (*Oostvl. Z.*, IV, blz. 26).
- 56²) MEERBEKE : « *Het hangt aaneen, lijk Meerbeek en Ninof* » (Ninove).
 Te Vollezele. Meerbeke en Ninove palen aan elkan-
 der.
Brab. Folklore (XII jg., blz. 384).
- 62) MELSENE : Variante van het rijmpje meegedeeld in *Oostvl. Z.* (V, blz. 74).
 « *Melsen,
 Zoo scherp als een else,
 Zoo scherp als een vliem,
 't Is weerd om zien* »
 Meegedeeld door den hr. Cl. Trefois.

62²) MENDONK : a) « *Mendonk,
Sprendonk (Gehucht v. Mendonk),
Kerke zonder wijzer,
Smid zonder ijzer,
Bakker zonder brood,
Geheel Mendonk is in nood,
Had Winkel niet gesch.....
Geheel Mendonck had geen eten. »
(Te Winkel St-Kruis).*

b) *Mendonk,
Sprendonk,
Kerk zonder wijzers,
Bakker zonder broo(d),
Had Mendonck niet bestaan
Gansch Loo
Had broo(d)
(Te Loochristi)*

J. Cornelissen, Volkshumor (IV, 223)

64) MOERZEKE c) « *Te Moes liggen ze koes »*
d) « *Te Moes goeie patatte(n),
Moar kwoaje wijve (n) ».*

*Te Dendermonde, Mw. Bataille-Hiel, Kinderspelen en
Liedjes uit het Land van Dendermonde, blz. 141.*

(Wordt voortgezet).